

2.3 องค์การที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ

2.3 องค์การที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

😊 ความก้าวหน้าของการดำเนินการจัดตั้งสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เสนอเพื่อหารือครั้งที่ 1

ความเป็นมาและสาระสำคัญ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้รายงานสรุปความเห็นที่มีต่อรูปแบบสำนักงานเลขานุการสภาที่ปรึกษาฯ ที่ได้จากแต่ละขั้นตอนการดำเนินการจัดตั้งสภาที่ปรึกษาฯ ดังนี้

1. ความเห็นของคณะกรรมการดำเนินการจัดตั้งสภาที่ปรึกษาฯ ตามร่างพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (เลขาธิการ ครม. เป็นประธานฯ)

1) ตามร่างพระราชบัญญัติฯ มาตรา 38 บัญญัติว่า “ในวาระเริ่มแรก ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามมาตรา 36 จนกว่าจะมีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งต้องกระทำภายในห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ”

2) กรอบความคิดของร่างพระราชบัญญัติฯ มีดังนี้

(1) สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นองค์กรอิสระ

(2) สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นคนละองค์กร

(3) คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจฯ เป็นองค์กรทางวิชาการที่จำเป็นต้องมีเพื่อทำหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านวิชาการเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2. ความเห็นของประชาชนที่ได้จาก “โครงการสำรวจความคิดเห็นประชาชน เรื่อง สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ”

ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติควรเป็นองค์กรอิสระ ทำงานเป็นแนวราบร่วมกับเครือข่ายต่าง ๆ ในสังคม รวมทั้งดำเนินการอย่างโปร่งใสและ

สะท้อนผ่านสื่อมวลชน มีสำนักเลขานุการอย่างถาวรและให้มีกฎหมายระบุหน้าที่และการดำเนินงานอย่างชัดเจน โดยเสนอแนวทางการดำเนินงานเป็น 2 ทางเลือก

1) ทางเลือกที่หนึ่ง

ปรับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นองค์กรอิสระทำหน้าที่ 2 หน้าที่ คือ เป็นสำนักเลขานุการให้กับสภาที่ปรึกษาฯ และคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีเหตุผลสนับสนุน 2 ประการ คือ

(1) สภาที่ปรึกษาฯ และคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาในด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อรัฐบาลเช่นเดียวกัน จึงควรใช้สำนักงานเลขานุการร่วมกันเพื่อประหยัดงบประมาณในการจัดบุคลากรและสำนักงานฯ ใหม่ เพื่องานเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจและการปฏิรูประบบราชการ นอกจากนั้นการมีสำนักงานเลขานุการฯ ร่วมกันจะช่วยประสานความเข้าใจและช่วยลดข้อขัดแย้งที่อาจมีขึ้นระหว่าง 2 องค์กรที่ให้คำปรึกษาในเรื่องเดียวกันได้

(2) การที่องค์กร “สภาที่ปรึกษาฯ” ที่เกิดใหม่รวมอยู่ในองค์กรเดิมที่เข้มแข็งอยู่แล้วจะทำให้สภาที่ปรึกษาฯ เกิดขึ้นได้อย่างราบรื่นเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ

2) ทางเลือกที่สอง

จัดตั้งสำนักงานสภาที่ปรึกษาฯ ใหม่ เพื่อความเป็นอิสระอย่างเต็มรูปแบบ โดยระยะต้นให้อยู่ในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามข้อเสนอในร่าง พ.ร.บ. สภาที่ปรึกษาฯ โดยมีเหตุผลสนับสนุน 2 ประการ คือ

(1) ทำให้ทั้งสององค์กรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ตรงตามลักษณะการทำหน้าที่ที่แตกต่างกัน

(2) ไม่ต้องสร้างรูปแบบการทำงานและกลไกใหม่ในองค์กรเดิม

3. ความเห็นของรองเลขาธิการกฤษฎีกา (นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศาสตร์) ที่พิจารณาจากผลการสำรวจความเห็นประชาชนในข้อ 2 มีดังนี้

1) เห็นควรให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการสภาที่ปรึกษาฯ เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งหน้าที่หนึ่ง โดยมีเหตุผลคือ

(1) เพื่อลดความขัดแย้งระหว่างสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(2) เพื่อให้องค์กรสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดงบประมาณ หน่วยงานธุรการควรเป็นสำนักงานเดียวกัน คือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และวางกลไกให้องค์กรทั้งสองทำงานโดยสัมพันธ์กัน

2) องค์การสภาที่ปรึกษาควรเป็นองค์กรอิสระ เพื่อให้เป็นไปตามข้อเรียกร้องของประชาชนและเพื่อประโยชน์กับประเทศอย่างแท้จริง โดยทำงานอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน และควรปรับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้เป็นส่วนราชการอิสระด้วย

4. **ความเห็นของสำนักงานฯ** สำนักงานฯ เสนอประเด็นหารือเกี่ยวกับรูปแบบสำนักงานเลขานุการสภาที่ปรึกษาใน 3 ประเด็น คือ

- 1) เป็นส่วนหนึ่งใน สศช. เป็นการถาวร
- 2) ระยะแรกสังกัดอยู่กับ สศช. ก่อนแยกเป็นองค์กรอิสระในภายหลัง
- 3) ตั้งเป็นสำนักงานใหม่ทันที

ความเห็นคณะกรรมการฯ (20 ธันวาคม 2542)

1. คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาข้อหารือเกี่ยวกับสำนักงานเลขานุการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้วมีความเห็น ดังนี้

1) ให้สำนักงานเลขานุการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นส่วนหนึ่งของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ไประยะหนึ่งก่อน เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาลใน 2 ประการ คือ

(1) สภาที่ปรึกษา ที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญจะสามารถทำหน้าที่ได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพนับตั้งแต่เริ่มต้น เนื่องจากสภาที่ปรึกษาฯ สามารถอาศัยฐานข้อมูลและบุคลากรผู้ชำนาญและเครือข่ายที่ สศช. มีพร้อมอยู่แล้ว สามารถจัดระบบงานการประชุมหารือได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสะท้อนข้อคิดเห็นของประชาชนให้รัฐบาลรับทราบได้อย่างเป็นระบบเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดนโยบายและบริหารการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาล

(2) การที่สภาที่ปรึกษาฯ และคณะกรรมการ สศช. ใช้เลขานุการร่วมกันจะช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกันได้มากกว่า ซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้งในการเสนอความเห็นต่อรัฐบาลลง

2) เมื่อสภาที่ปรึกษาฯ ดำเนินการโดยมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นสำนักงานเลขานุการฯ ไปเป็นระยะหนึ่งแล้วให้ทำการประเมินผลการดำเนินงานเพื่อวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมในการรวมหรือแยกองค์กร เนื่องจากอำนาจหน้าที่และลักษณะการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษาฯ และคณะกรรมการ สศช. มีความแตกต่างกัน โดยคณะกรรมการ สศช. มีหน้าที่โดยตรงในทางวิชาการ คือ กำกับการจัดทำแผนพัฒนาฯ กำกับการพัฒนาและจัดระบบฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนการวิเคราะห์โครงการพัฒนาและลงทุน

ประจำปี ส่วนสภาที่ปรึกษาฯ เป็นสภากระบวนการทางสังคมที่ไม่ใช่หน่วยดำเนินการ แต่เป็นหน่วยสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนต่อแผนพัฒนาต่าง ๆ และการดำเนินงานตามรัฐธรรมนูญหมวด 5

2. คณะกรรมการฯ มีข้อสังเกตเพิ่มเติม 2 ประการ

1) เห็นควรกำหนดอำนาจหน้าที่ของสภาที่ปรึกษาฯ ให้ชัดเจนกว่าข้อเสนอเดิม โดยพิจารณาทั้งความสอดคล้องกับบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ ตลอดจนความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ โดยมีการดำเนินการที่ไม่เข้าซ้อนกับองค์กรที่มีอยู่ เช่น สภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น

2) ตามข้อเรียกร้องจากประชาชนในองค์กรสภาที่ปรึกษาฯ เป็นองค์กรอิสระนั้น หากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นสำนักงานเลขานุการฯ ก็เป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมที่องค์กรที่ปรึกษาฯ สำหรับนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีและเป็นหน่วยปฏิบัติการสำหรับรัฐบาลด้านวิชาการ เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะปรับเป็นองค์กรอิสระ

เสนอเพื่อหารือครั้งที่ 2

สำนักงานฯ ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้รับผิดชอบการจัดตั้งสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 นั้น สำนักงานฯ ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ มาโดยลำดับ จนขณะนี้ร่างพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ผ่านการรับหลักการ วาระที่ 1 ของสภาผู้แทนราษฎรเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2543 และสภาผู้แทนราษฎรได้แต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาฯ จำนวน 27 คน โดยมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสาวิตรี

โพธิวิทย์) เลขาธิการ สศช. และ ผชพ. พรรณราย ชันธกิจ เป็นกรรมาธิการฯ มีกำหนดระยะเวลาการแปรญัตติตามกำหนดข้อบังคับแห่งสภาผู้แทนราษฎร 7 วันนับหลังจากวันประชุม

ร่างพระราชบัญญัติฯ ซึ่งเสนอสู่สภาผู้แทนราษฎรฉบับนี้มีข้อแตกต่างจากร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับเดิม เมื่อครั้งเลขธิการคณะรัฐมนตรี นายวิชณุ เครืองาม เรียนเสนอต่อ กก.สศช. ในการประชุม กก.สศช. ครั้งที่ 8/2542 วันจันทร์ที่ 19 กรกฎาคม 2542 ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. องค์ประกอบสมาชิกสภาที่ปรึกษาฯ ลดจำนวนลงคือ **ร่างเดิม** องค์ประกอบมาจาก 3 ส่วน ได้แก่ ตัวแทนกลุ่มพื้นที่ ตัวแทนกลุ่มอาชีพ และตัวแทนกลุ่มความรู้และภูมิปัญญา จำนวน 100 คน **ส่วนร่างใหม่** องค์ประกอบมาจากกลุ่มอาชีพและกิจกรรม จำนวน 64 กลุ่ม จำนวน 70 คน

2. ขั้นตอนการได้มาซึ่งสมาชิกสภาที่ปรึกษาฯ **ร่างเดิม** คณะกรรมการคัดเลือกมีภาครัฐร่วมอยู่มาก **ส่วนร่างใหม่** กระบวนการคัดเลือกภาครัฐจะไม่มีบทบาท และมี 4 ขั้นตอน โดยจะเกี่ยวข้องกับคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในขั้นตอนที่ 1 คือ คณะกรรมการฯ จะเป็นผู้คัดเลือกคณะกรรมการประจำกลุ่มของกลุ่มอาชีพและกิจกรรม

3. การดำเนินงานในส่วนของการเลขานุการและสำนักงานเลขานุการสภาที่ปรึกษา

- 1) เลขานุการของสภาที่ปรึกษา **ร่างเดิม** มาจากหัวหน้าสำนักงานสภาที่ปรึกษา **ส่วนร่างใหม่** เลขานุการของสภาที่ปรึกษา มาจากสมาชิกสภาที่ปรึกษา คัดเลือกกันเอง
- 2) สำนักงานเลขานุการสภาที่ปรึกษา **ร่างเดิม** ระยะเริ่มแรกให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่สำนักงานสภาที่ปรึกษา และแยกออกภายใน 5 ปี **ส่วนร่างใหม่** ระยะเริ่มแรกให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทำหน้าที่สำนักงานสภาที่ปรึกษา และเมื่อครบ 5 ปี ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาจัดตั้งสำนักงานสภาที่ปรึกษา เพื่อเป็นหน่วยงานของสภาที่ปรึกษา ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

ความเห็นคณะกรรมการ (20 มีนาคม 2543)

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่จะเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สภาผู้แทนราษฎรแล้ว มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้ร่างดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้สามารถดำเนินการเพื่อสนองตอบต่อหมวด 5 แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยมีความเห็น ดังนี้

1. สมาชิกของสภาที่ปรึกษาควรประกอบด้วย **“บุคคลซึ่งมีมุมมองกว้างและคาบเกี่ยวกันหลายสาขา ในลักษณะองค์รวม”** เพื่อให้สามารถดำเนินการในเรื่องต่างๆ และป้องกันการปกป้องผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สำคัญตามหมวด 5 แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐได้
2. กระบวนการสรรหาสมาชิก มีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้ได้องค์ประกอบของสมาชิกมีคุณสมบัติเหมาะสม ซึ่งกระบวนการที่ดีและสมควรได้นำมาศึกษา ก่อนการจัดร่างแนวทาง เช่น กระบวนการสรรหาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นต้น
3. มาตรา 5 ย่อหน้าสุดท้าย ควรปรับข้อความจาก **“ตัวแทนแต่ละกิจกรรม”** เป็น **“ตัวแทนที่จะมีมุมมองที่ต่างกัน”** เพื่อแก้ปัญหาคำรู้สึกที่สนใจเฉพาะประโยชน์ของกลุ่มตนเอง
4. บัญชีกลุ่มกิจกรรมแนบท้าย ควรเพิ่มกิจกรรมด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรต่อเนื่อง และปรับปรุงส่วนอื่น ๆ ดังนี้

กลุ่มกิจกรรมที่ 10 “การทำป่าไม้ การทำป่าไม้จากป่าปลูกและการผลิตผลิตภัณฑ์จากป่า” ควรปรับเป็น **“การจัดการเรื่องป่าไม้ รวมทั้งการปลูกป่า”** เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในปัจจุบัน

กลุ่มกิจกรรมที่ 44 ควรแยกเป็นด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี 1 คน และด้านจัดการด้านสิ่งแวดล้อม 1 คน เนื่องจากมีลักษณะงานที่แตกต่างกัน

กลุ่มกิจกรรมที่ 44-46 ควรแยกออกจากหมวดภาคกิจกรรมทางการบริการ

5. ควรเพิ่มบทบัญญัติให้สภาที่ปรึกษา มีอำนาจเผยแพร่มติ ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลให้สาธารณชนได้รับทราบ เพื่อเป็นการให้ความรู้ต่อประชาชนอีกทางหนึ่ง

6. มาตรา 23 ควรตัดข้อความ **“ตามความจำเป็น”** ท้ายย่อหน้าที่ 2 ออกเพื่อให้สภาที่ปรึกษา ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างเต็มที่

7. มาตรา 22 การแต่งตั้งสมาชิกเป็นคณะกรรมการเพื่อการศึกษาหรือดำเนินการอื่นใดของสภาที่ปรึกษา ควรพิจารณาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับปริมาณงานและบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่จะรองรับได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. มาตรา 30 การจัดสรรบุคลากร และงบประมาณให้กับสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ควรปรับปรุงจาก **“เท่าที่จำเป็น”** เป็น **“เพียงพอตามปริมาณงาน”** เนื่องจากการดำเนินงานของสภาที่ปรึกษา จำเป็นต้องมียอดครั้งที่มีประสิทธิภาพในทางวิชาการรองรับจึงจะเกิดประโยชน์

ประธานที่ประชุมขอให้คำแนะนำความเห็นและข้อเสนอแนะจากที่ประชุม กก.สช. ในวันที่ (20 มีนาคม 2543) เสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษา โดยผ่านเลขาธิการ สชช. หรือ ผชพ.พรรณราย ชันถกิจ ซึ่งเป็นกรรมการอยู่ในคณะดังกล่าวด้วย และหากกรรมการท่านใดมีข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โปรดบันทึกส่งมาที่กรรมการ 2 ท่านนี้ เพื่อนำไปพิจารณาแก้ร่างพระราชบัญญัติในชั้นกรรมการต่อไป

มติคณะรัฐมนตรี (15 กุมภาพันธ์ 2543)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติ ดังนี้

1. เห็นควรอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ..... ตามที่คณะกรรมการนโยบายและประสานงานการดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ เสนอ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้ความเห็นประชาชน ความเห็นและข้อสังเกตของคณะกรรมการนโยบายและประสานงานการดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร พิจารณาก่อนนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ทันสมัยประชุมต่อไป

2. เห็นชอบกรอบระยะเวลาการดำเนินการร่างพระราชบัญญัติตามข้อ 1 และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดดำเนินการตามกรอบระยะเวลาดังกล่าวต่อไป

😊 รายงานผลการศึกษา การปรับบทบาทภารกิจและโครงสร้าง สชช.

ความเป็นมาและสาระสำคัญ

1) สำนักงานฯ ได้รายงานผลการศึกษา การปรับบทบาท ภารกิจและโครงสร้าง สศช. ต่อคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งจะได้นำไปปรับปรุงองค์กรต่อไป

2) โครงการเสริมสมรรถนะ สศช. (NESDB Strengthening Project) ได้รับการสนับสนุนจากธนาคารโลก ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) การศึกษาบทบาท ภารกิจของ สศช. 2) การศึกษาการปรับบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างองค์กร และ 3) การประเมินศักยภาพของบุคลากร (Assessment for Development)

3) สารสำคัญของการศึกษาในเรื่องบทบาทและภารกิจของ สศช. มีดังนี้

(1) **สถานภาพ** ในปัจจุบัน สำนักงานฯ มีบทบาทและภารกิจที่หลากหลายและปริมาณงานที่ค่อนข้างมาก ดังนั้นจากการศึกษาจึงพบว่ามีความจำเป็นต้องปรับปรุงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสำนักงานฯ ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรระดับต่าง ๆ

(2) **วิสัยทัศน์** สศช. ควรจะเป็นหน่วยงานที่มีความเข้มแข็งทางวิชาการ มีความเป็นกลาง ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Non – Partisan) มีภาพพจน์ดีเป็นที่ยอมรับของประชาชน เป็นผู้นำด้านการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว มีระบบข้อมูลที่แม่นยำ ทันสมัย และได้มาตรฐาน และมีระบบการบริหารที่ทันสมัยและทำงานเป็นทีม

(3) **กลยุทธ์ดำเนินการ** เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนด สำนักงานฯ ควรมีกลยุทธ์ดำเนินการทางด้านต่าง ๆ กล่าวคือ ด้านบทบาทของ สศช. ด้านลักษณะงาน ด้านการกำหนดภารกิจ ด้านการสร้าง ความเข้มแข็งทางวิชาการ และด้านระบบบริหารภายในให้เป็นระบบที่เน้นผลของงาน

(4) **ภารกิจหลัก** จำเป็นต้องมีจุดเน้นและมีการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของงาน โดยคำนึงถึงงานที่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มเป็นสำคัญ **กลุ่มงานหลัก สศช.** ควรประกอบด้วยภารกิจหลักในด้านต่าง ๆ คือ ด้านข้อมูลพื้นฐานทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ด้านการวางแผนส่วนรวม ด้านประสิทธิภาพการพัฒนา ด้านคุณภาพการพัฒนา ด้านการสนับสนุนและประสานการพัฒนาท้องถิ่น ด้านสนับสนุนการปฏิบัติการในพื้นที่เฉพาะ และด้านบริหารและสนับสนุนส่วนกลาง **งานที่ควรลดบทบาทหรือยกเลิก** ได้แก่ งานด้านการเตรียมพร้อมด้านเศรษฐกิจงานด้านสาธารณภัย งานร่วมในคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะทำงานที่อยู่นอกเหนือขีดความสามารถของ สศช.

(5) **โครงสร้างองค์กร** อาจประกอบด้วย

(5.1) กลุ่มงานข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วย กองบัญชีประชาชาติ กองบัญชีเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อม งานประสานและพัฒนาระบบข้อมูล และงานสารสนเทศ (IT)

(5.2) กลุ่มงานวางแผนส่วนรวม ประกอบด้วย กองวิเคราะห์และวางแผน ส่วนรวม กองเศรษฐกิจระหว่างประเทศ และกองนโยบายสาธารณะ (รวมงานนโยบายรัฐวิสาหกิจ)

(5.3) กลุ่มงานประสิทธิภาพการพัฒนา ได้แก่ กองประสิทธิภาพการผลิต กองวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกองโครงการพื้นฐาน

(5.4) กลุ่มงานคุณภาพการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย กองพัฒนาคนและสังคม กองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กองประเมินผลการพัฒนา

(5.5) กลุ่มงานสนับสนุนและประสานการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ กองประสานการวางแผนพัฒนาพื้นที่ในเมืองและชนบท กองสนับสนุนการกระจายอำนาจและการกระจายความเจริญไปสู่ท้องถิ่น และศูนย์พัฒนาภาค

(5.6) กลุ่มงานสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่เฉพาะ

(5.7) กลุ่มงานบริหารและสนับสนุนส่วนกลาง ประกอบด้วย กองประสานและอำนวยการฝ่ายบริหาร กองศึกษาเผยแพร่และอำนวยการประชาสัมพันธ์ สำนักเลขานุการกรม งานตรวจสอบภายใน งานประสานและสนับสนุนสภาที่ปรึกษาฯ และงานประสานการฝึกอบรม

(6) **การบริหารภายในที่เน้นผลของงาน**โดยให้แต่ละกลุ่มงานกำหนดผลงานที่ชัดเจน

(7) **การพัฒนาบุคลากร** สำนักงานฯ ควรดำเนินการฝึกอบรมบุคลากร โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การฝึกอบรมทางเทคนิค และการฝึกอบรมทั่วไป

4) การดำเนินงานขั้นต่อไป สำนักงานฯ จะได้ดำเนินการปรับบทบาทภารกิจและโครงสร้างองค์กรในขั้นตอน ตามลักษณะงาน ดังนี้

(1) งานที่ดำเนินการได้ทันที ได้แก่ งานที่ได้มีการริเริ่มและดำเนินการไปแล้ว และไม่มีผลกระทบต่อโครงสร้างปัจจุบัน

(2) งานการปรับโครงสร้างองค์กรไปสู่เป้าหมายในระยะปานกลาง ซึ่งมีผลกระทบต่อบุคลากรและระบบบริหารภายใน

(3) งานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ

(4) งานพัฒนาบุคลากรของสำนักงานฯ ซึ่งจะต้องจัดทำแผนพัฒนาความรู้ของเจ้าหน้าที่อย่างเป็นระบบ เพื่อเตรียมรองรับภารกิจตามโครงสร้างองค์กรในระยะต่อไป

ความเห็นคณะกรรมการฯ (24 กรกฎาคม 2543)

คณะกรรมการฯ พิจารณารายงานผลการศึกษา การปรับบทบาท ภารกิจและโครงสร้าง สศช. แล้วมีความเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ในฐานะที่ สศช. เป็นหน่วยงานของรัฐจึงมีบทบาทและหน้าที่โดยตรงต่อรัฐบาล ขณะเดียวกันควรมีภารกิจที่เป็นบทบาทต่อประชาชนในการรายงานผลงานต่อสาธารณะอย่างชัดเจน สม่ำเสมอและต่อเนื่อง และเพื่อให้ภารกิจดังกล่าวมีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้อย่างจริงจัง จึงควรมีกฎหมายรองรับ
2. สศช. ควรทำความเข้าใจเรื่องขอบเขตของบทบาทภารกิจในฐานะที่ปรึกษาของรัฐบาล ให้ชัดเจน เพราะหากมีภารกิจที่หลากหลายและปริมาณมากจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ การทำงานของ สศช. ภารกิจที่ สศช. ควรให้ความสำคัญ คือ การเป็นที่ปรึกษาของรัฐบาลในการใช้ ทรัพยากรทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพและการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับ ทิศทางการพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้น
3. งานด้านวิชาการควรจะได้มีการศึกษาวิจัย ประเมินผลงานวิชาการของสำนักงานฯ ที่ได้ดำเนินการไปแล้วเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น ทั้งนี้โดยประสานความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันวิจัย ต่าง ๆ หรือมหาวิทยาลัย รวมทั้งทำงานเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐให้มากขึ้น
4. ควรพิจารณาประเด็นกฎหมายประกอบการปรับปรุงองค์กรด้วย เพื่อเป็นกลไกการ ดำเนินงานในการทำงานประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ
5. ควรเตรียมพร้อมที่จะเป็นหน่วยงานธรรมาภิบาล โดยทำความเข้าใจกับรัฐมนตรี เจ้าสังกัดสำหรับแนวทางปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความรับผิดชอบของ สศช.
6. ควรทำความเข้าใจกับรัฐบาลเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณจำนวนหนึ่งเพื่อนำมาใช้ในการบริหารดำเนินงานภารกิจพิเศษที่รัฐบาลมอบหมาย